

Internetinių verslo modelių, kuriais pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės, tyrimas – 2-as etapas

Santrauka

Prekių ženklų pažeidimais įtariamoms e. parduotuvėms, kuriose naudojami anksčiau naudoti domenų vardai

Santrauka

Internetinių verslo modelių, kuriais pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės, tyrimas – 2 etapas

Prekių ženklų pažeidimais įtariamoms e. parduotuvėms, kurios naudoja anksčiau naudotus domeno vardus

Ižanga

Kaip tik tuo metu, kai Europole pradėjo veikti Intelektinės nuosavybės nusikaltimų tyrimo koordinavimo koalicija (angl. IPC3), EUIPO paskelbė 1 etapo ataskaitą apie internetinius verslo modelius, kuriais pažeidžiama intelektinė nuosavybė.

Ataskaitoje pateikta daugybės įvairių būdų, kuriais intelektinė nuosavybė internete pažeidžiama prekybos tikslais, apžvalga ir pristatytas visiškai naujas metodas, kaip nustatyti, nagrinėti, analizuoti ir pristatyti tokius verslo modelius. Ši ataskaita dažnai cituojama kalbant apie verslo modelius, kuriais internete pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės.

Dabartinis tyrimas yra pagrįstas pradinėmis išvadomis ir jame išsamiau nagrinėjama informacija apie plataus masto domenų vardų, kurie priskiriami intelektinei nuosavybei ir kuriuos anksčiau naudojo įžymūs žmonės, organizacijos, užsienio ambasados, prekybos įmonės ir daug kitų subjektų, naudojimą tarp įtariamų pažeidėjų.

Apie šį reiškinį pirmą kartą pranešė Danijos kibernetinių nusikaltimų ekspertas, kuris nustatė, kad daugumą anksčiau naudotų domenų vardų, turinčių daniško domeno vardo „.dk“ santrumpą, sistemiškai pakartotinai įregistruodavo įtariamieji prekių ženklų pažeidėjai.

Pagrindinė tokios veiklos paskata – pasinaudoti tokių domenų vardų teikiama populiarumo nauda, siekiant pritraukti pirkėjų srautus į naujas e. parduotuves, kuriose, kaip įtariama, prekiaujama intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančiomis prekėmis. Iš karto, kai tik domenų vardus tapo įmanoma perregistruoti, įtariamieji pažeidėjai juos įsigydavo ir netrukus po to įkurdavo veikiančią e. parduotuvę.

EUIPO nusprendė išsiaiškinti, ar Danijoje nustatyta praktika taip pat buvo taikoma kitose Europos šalyse, kuriose e. prekybos sektoriai jau veikia ilgą laiką. Tyrimui buvo atrinktos Švedija, Vokietija, Jungtinė Karalystė ir Ispanija, o ši ataskaita yra šio tyrimo rezultatas.

Išvadose atskleidžiami visiškai nauji faktai, iš kurių matyti, kad Danijoje nustatyta praktika taip pat taikoma keturiose atrinktose šalyse ir net daug platesniu mastu, nei buvo galima įsivaizduoti.

Tyrimo metu atlikus išsamią 40 atvejų analizę, taip pat galima teigti, kad tūkstančiai e. parduotuvių, kurios iš pirmo žvilgsnio atrodytų nesusijusios, iš tikrųjų gali priklausyti vienai ar kelioms įmonėms, kurios Europos vartotojams parduoda, kaip įtariama, teises į prekių ženklus pažeidžiančias prekes.

Šioje naujoje ataskaitoje pateikiami papildomi įrodymai apie prekybinio pobūdžio intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų internete problemos mastą ir dar kartą patvirtinamas poreikis bendradarbiauti ES lygmeniu, siekiant suvaldyti šį reiškinį.

António CAMPINOS
EUIPO vykdomasis direktorius

1. Santrauka

2015 m. Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba (EUIPO) per Europos intelektinės nuosavybės teisių stebėsenos centrą užsakė atlikti tyrimą dėl internetinių verslo modelių, kurie naudojami intelektinės nuosavybės teisėms (INT) pažeidinėti. Inicijatyva sukurta kaip nepriklausomas duomenimis grindžiamas tyrimas, per kurį būtų vertinama ir analizuojama, kaip buvo daromi ir finansuojami prekybinio pobūdžio pažeidimai, kaip jų vykdytojai gaudavo pelną, kokios rūšies turinį jie platindavo ir kokio dydžio naudotojų bendruomenės joms priklausė.

Tyrimas turėtų padėti politikos formuotojams, pilietinei visuomenei ir privačioms įmonėms geriau įsigilinti į situaciją. Kartu jis turėtų padėti nustatyti ir geriau suprasti įvairias atsakomąsias priemones, reikalingas siekiant spręsti problemas, kurias sukelia didelio masto INT pažeidimai.

Tyrimą buvo numatyta suskirstyti į du etapus:

- 1 etapas: kokybinis tyrimas, kuriuo siekiama pateikti skirtingų verslo modelių, naudojamų INT pažeidimams internete daryti, apžvalgą;
- 2 etapas: kiekybinis tyrimas, kuriame būtų išsamiau tiriamas vienas arba daugiau svarbių konkrečių verslo modelių.

1 etapo ataskaita buvo paskelbta 2016 m. liepos 12 d., ją galima rasti EUIPO svetainėje¹.

Per tyrimo 1 etapą išsiaiškinta, kad Danijoje² neseniai atliktas tyrimas, kuriame buvo analizuojamas nustatytas konkretus domenų vardų sistemos (DNS) naudojimo modelis, susijęs su Danijos šalies kodų aukščiausio lygio domenais (ccTLD) „.dk“. Tyrimas buvo pradėtas remiantis žiniasklaidoje pateiktomis užuominomis apie e. parduotuves, kuriose, kaip įtariama, buvo pažeidinėjamos teisės į prekių ženklus ir kurios kūrėsi internete, nors buvo manoma, kad tai yra pavienės ir nesusijusios e. parduotuvės. Danijoje atlikto tyrimo tikslas buvo nustatyti, ar šios e. parduotuvės buvo kuriamos pagal tam tikrą modelį arba struktūrą. Analizuojant pakartotinę anksčiau naudotų domenų vardų registraciją, buvo galima nustatyti, kad e. parduotuvės, kuriose, kaip įtariama, prekiauta teisės į prekių ženklus pažeidžiančiomis prekėmis, buvo sukurtos naudojant domenų vardus, kurie anksčiau internete naudoti įvairiais tikslais. Tais atvejais, kai domenų vardus buvo galima pakartotinai įregistruoti, e. parduotuves valdantys subjektai sistemingai pakartotinai įregistruodavo domenų vardus ir netrukus po to įkurdavo e. parduotuves, kuriose buvo prekiaujama, kaip įtariama, kitų asmenų teisės į prekių ženklus pažeidžiančiomis prekėmis. Nustatyta tendencija, kad ankstesnis domenų vardų

¹ https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/resources/Research_on_Online_Business_Models_IBM/Research_on_Online_Business_Models_IBM_en.pdf.

² Tyrimą, kurį atliko Danijos kibernetinių nusikaltimų ekspertas Henrik Bjørner, galima rasti adresu <http://cybercrime.eu/analysis/analysing-registration-of-previously-used-danish-domain-names/>.

naudojimas buvo visiškai nesusijęs su prekėmis, kuriomis buvo prekiaujama įtariamose e. parduotuvėse. Pasitaikė atvejų, kai domenų vardus anksčiau naudojo politikai, užsienio ambasados, prekybos įmonės ir daugybė kitų domeno vardų registruotojų.

2014 m. spalio mėn.–2015 m. spalio mėn. laikotarpiu buvo 566 „.dk“ domenai, kuriuos įtariamieji prekių ženklų pažeidėjai pakartotinai įregistravo netrukus po to, kai domenų vardų atsisakė jų ankstesni registruotojai, ir todėl juos buvo galima pakartotinai įregistruoti³.

Atliktas tyrimas buvo susijęs tik su Danijos ccTLD „.dk“ domeno vardu, tačiau, atsižvelgiant į nustatytą veiklą, galima teigti, kad įtariamieji prekių ženklų pažeidėjai tą pačią veiklą vykdė ir kitose Europos šalyse. Atsižvelgdama į tai, EUIPO nusprendė šį konkretų klausimą išsamiau išnagrinėti tyrimo projekto 2 etape ir daugiau dėmesio skirti keturioms Europos šalims, kuriose veikia dideli e. prekybos sektoriai. Remiantis šiais kriterijais, buvo atrinktos keturios šalys: Švedija, kuri, kaip manoma, yra panaši į Daniją, nes yra Skandinavijos šalis, Vokietija ir Jungtinė Karalystė, kuriose veikia labai gerai išvystyti ir dideli e. prekybos sektoriai, ir Ispanija, pietinė Europos šalis, turinti didelį e. prekybos sektorių.

Bendras e. parduotuvių analizės tikslas – nustatyti e. parduotuves, kuriose, kaip įtariama, buvo prekiaujama teisės į prekių ženklus pažeidžiančiomis prekėmis. Šiuo tikslu sukurtas automatizuotas procesas, per kurį dėl kiekvieno domeno vardo buvo atliekamos įvairios analitinių modulių operacijos, siekiant priskirti svetainę prie teisės į prekių ženklus pažeidžiančių svetainių arba prie tokių teisių nepažeidžiančių svetainių. Šie analitiniai moduliai buvo naudojami konkrečiais tikslais, siekiant palengvinti informacijos surinkimą ir turinio analizę.

Analizuojant padėtį Švedijoje, Vokietijoje ir Jungtinėje Karalystėje, išaiškintos toliau nurodytos aplinkybės.

Dabartinis tyrimas aiškiai parodė, kad tas pats reiškiny, kuris anksčiau buvo patvirtintas dokumentais Danijoje, taip pat vyksta Švedijoje, Vokietijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Ispanijoje.

³ Atkreipkite dėmesį į tai, kad ši informacija buvo gauta iš pirmiau minėto Danijoje atlikto tyrimo.

ccTLD	Švedija .se	Vokietija .de	Jungtinė Karalystė .uk	Ispanija .es	Iš viso
Analizės laikotarpis	2016 m. gruodžio 8–10 d.	2016 m. lapkričio 23 d.–gruodžio 6 d.	2017 m. sausio 26 d.– vasario 10 d.	2017 m. sausio 10–11 d.	
Bendras nustatytų aktyvių ccTLD domenų vardų, kurie veikia kaip nuoroda į veikiančią svetainę, skaičius	1 259 990	11 057 426	8 158 245	1 047 780	21 523 441
Bendras nustatytų e. parduotuvių, naudojančių ccTLD domeno vardą, skaičius	33 212	208 939	224 154	49 147	515 452
Bendras nustatytų e. parduotuvių, kuriose, kaip įtariama, pažeidžiamos kitų asmenų teisės į prekių ženklus, naudojančių ccTLD domeno vardą, skaičius	3 161 (9,5 % visų e. parduotuvių skaičiaus)	6 066 (2,9 % visų e. parduotuvių skaičiaus)	14 182 (6,3 % visų e. parduotuvių skaičiaus)	4 461 (9,1 % visų e. parduotuvių skaičiaus)	27 870 (5,41 % visų e. parduotuvių skaičiaus)
Bendras nustatytų e. parduotuvių, kuriose, kaip įtariama, pažeidžiamos kitų asmenų teisės į prekių ženklus, naudojančių ccTLD domeno vardą, skaičius, kai domeno vardą anksčiau naudojo kitas registruotojas	2 444 (77,3 % įtariamų e. parduotuvių)	4 864 (80,2 % įtariamų e. parduotuvių)	10 081 (71,1 % įtariamų e. parduotuvių)	3 612 (81,0 % įtariamų e. parduotuvių)	21 001 (75,35 % įtariamų e. parduotuvių)

Tyrimo metu nustatyta, kad Švedijoje, Vokietijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Ispanijoje veikia 27 870 e. parduotuvių, kuriose, kaip įtariama, prekiaujama teisės į prekių ženklus pažeidžiančiomis prekėmis. Buvo nustatyta, kad 21 001 iš šių e. parduotuvių (75,35 %) buvo naudojami domenų vardai, kurie anksčiau buvo naudoti siekiant nukreipti interneto srautą į svetaines, neturinčias jokių sąsajų su ankstesniu šių domenų vardų naudojimu.

Remiantis tyrimu, būtina daryti prielaidą, kad tas pats vyksta ir kitose Europos šalyse, kuriose veikia gerai išvystyti e. prekybos sektoriai.

Švedijoje, Vokietijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Ispanijoje veikiančių 27 870 e. parduotuvių, kuriose, kaip įtariama, prekiaujama teisės į prekių ženklą pažeidžiančiomis prekėmis, analizė atskleidė įvairius e. parduotuvių sąrangos modelius. Tai apima:

- gaminio kategoriją: dažniausiai su intelektinės nuosavybės teisių pažeidimais susijusio gaminio kategorija yra batai (67,5 % įtariamų e. parduotuvių) ir drabužiai (20,6 % įtariamų e. parduotuvių)⁴;
- pagrindinio prekių ženklo pažeidimą: nustatyta, kad labiausiai nukentėjo prekių ženklas, kuriam daugiausia žalos padaryta 18 % įtariamų e. parduotuvių, o antram šioje kategorijoje nukentėjusiam prekių ženklui daugiausia žalos padaryta 11,9 % įtariamų e. parduotuvių;
- naudojamą programinę įrangą: 94,6 % aptiktų įtariamų e. parduotuvių naudota ta pati konkreti e. prekybos programinė įranga;
- registruotojus: 40,78 % Švedijoje ir Jungtinėje Karalystėje aptiktų įtariamų e. parduotuvių buvo įregistravęs vienas registruotojas;
- vardų serverius: 21,3 % aptiktų įtariamų e. parduotuvių naudotas tas pats vardo serveris;
- prieglobą vykdančią šalį: 25,9 % įtariamų e. parduotuvių prieglobos paslaugų teikėjas buvo Turkijoje, 19,3 % Nyderlanduose, o 18,3 % Jungtinėse Amerikos Valstijose.

⁴ Verta pažymėti, kad dvi pagrindinės gaminio kategorijos atitinka pagrindinio gaminio kategorijas, kurios buvo nustatytos Eurostato bendroje apklausoje, susijusioje su internetine prekyba (http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/E-commerce_statistics_for_individuals).

Ankstesnių svetainių, kurios veikė naudojant domenų vardus, veikla yra labai įvairi, tačiau ją galima suskirstyti pagal šias sritis:

1. valdžios institucijos, tarptautinės organizacijos ir interesų grupės;
2. finansų sektorius;
3. naujienų, žiniasklaidos ir informacinės svetainės;
4. kitos įmonės;
5. politinės diskusijos ir propaganda;
6. savanoriškas darbas;
7. kultūros ir religinės svetainės;
8. privačios asociacijos;
9. įžymūs žmonės ir aštuolių klubai;
10. suaugusiems skirtos ir pažinčių svetainės.

Tyrimo metu atlikta išsami 40 e. parduotuvių analizė. Atvejo tyrimus galima rasti ataskaitos priede.

Domenas001	Domenas007	Domenas010	Domenas003
<p>Kalbant apie „Domenas001- se“ atvejo tyrimą, pažymėtina, kad anksčiau domeno vardas buvo naudojamas siekiant nukreipti interneto srautą į svetainę švedų kalba, kurioje Švedijos visuomenei buvo pateikiama Europos Parlamento parengta informacija.</p>	<p>Kalbant apie „Domenas007- de“ atvejo tyrimą, pažymėtina, kad anksčiau domeno vardas buvo naudojamas siekiant nukreipti interneto srautą į svetainę vokiečių kalba, kurioje buvo pateikiama informacija apie baleto mokyklą.</p>	<p>Kalbant apie „Domeno010- co.uk“ atvejo tyrimą, pažymėtina, kad anksčiau domeno vardas buvo naudojamas siekiant nukreipti interneto srautą į svetainę anglų kalba, kurioje buvo pateikiama informacija apie vietos apsaugos paslaugų teikėją.</p>	<p>Kalbant apie „Domeno003- es“ atvejo tyrimą, pažymėtina, kad anksčiau domeno vardas buvo naudojamas siekiant nukreipti interneto srautą į svetainę ispanų kalba, kurioje buvo pateikiama informacija apie vėžio ir susijusius gydymo būdus.</p>

Nenustatyta jokios koreliacijos tarp ankstesnio domeno vardo naudojimo ir dabartinio gaminių pardavimo, užfiksuoto kuriame nors iš 40 išanalizuotų atvejų tyrimų. Net jeigu domenas anksčiau naudotas parduodant prekes, analizės metu nustatyta, kad dabartinėse e. parduotuvėse buvo prekiaujama kitokios rūšies gaminiais.

Iš atvejo tyrimų matyti, kad vienintelė pakartotinės domenų vardų registracijos priežastis yra siekis pasinaudoti svetainės populiarumu, kurį užtikrino ankstesnis domeno vardas. Prie pranašumų būtų galima priskirti paieškos nuorodų indeksavimą, paskelbtus atsiliepiamus apie paslaugas ir (arba) gaminius bei nuorodas iš kitų svetainių, kuriose dar neatsižvelgta į dabartinį domeno vardo naudojimą.

Iš pradžių atrodė, kad e. parduotuvės nebuvo susijusios su individualiomis įmonėmis. Tačiau iš e. parduotuvių analizės ir atvejų tyrimų paaiškėjo, kad įtariamose e. parduotuvėse siūlant tam tikras gaminių kategorijas ir prekių ženklais pažymėtus gaminius naudojamos kelios bendros svetainių kūrimo technologijos; tą patį galima pasakyti apie konkrečius registruotojus ir vardų serverius,

Nagrinėjant verslo praktikos struktūrą ir atlikus išsamią 40 atvejų tyrimų analizę, kitas išaiškėjęs tyrimo rezultatas yra tas, kad esama didelės e. parduotuvių tarpusavio priklausomybės. Remiantis tyrimu taip pat galima teigti, kad iš pirmo žvilgsnio tūkstančiai, atrodytų, nesusijusių e. parduotuvių iš tikrųjų gali priklausyti vienai ar kelioms įmonėms, kuriose Europos vartotojams parduodamos teisės į prekių ženklus pažeidžiančios prekės.

Ataskaitos išvados turėtų būti įdomios teisėsaugos bendruomenei ir interneto tarpininkams, taip pat prekių ženklų savininkams ir vartotojams, nes jos padeda suprasti šio įvairiose ES valstybėse narėse taikomo verslo modelio mastą ir savybes.

Avenida de Europa, 4
E-03008 - Alicante
Ispanija

www.euiipo.europa.eu

Internetinių verslo modelių, kuriais
pažeidžiamos intelektinės nuosavybės
teisės, tyrimas – 2 etapas

Prekių ženklų pažeidimais įtariamoms
e. parduotuvėms, kuriose naudojami
anksčiau naudoti domenų vardai

Santrauka